

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoP/21/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113234609
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Mihal
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2113234609.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloletého: R. R., nar. XX. H. XXXX, zast. opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, matky: J. R., nar. XX. E. XXXX, bytom XXX XX F. XX, zast. advokátom: JUDr. Dalibor Pavelka, 920 01 Hlohovec, Pribinova 46, a otca: G. V., nar. XX. O. XXXX, bytom XXX XX Y., J. X/A, o zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 18. februára 2014, č. k. 13P/90/2013-78 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti bežného i zročného výživného r u š í a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

V časti trov konania rozsudok súdu prvého stupňa r u š í.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku v bode I. zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 24. októbra 2007, č. k. 26P 23/2007-43 v časti výživného tak, že s účinnosťou od 18. decembra 2013 (t. j. odo dňa podania návrhu na zvýšenie výživného matkou) určil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletého syna R. vo výške 120 eur mesačne vždy do 15 dňa v mesiaci vopred k rukám matky, vo výroku v bode II/ zročné výživné za dobu od 18. decembra 2013 do 28. februára 2014 v sume 90,70 eur súd otcovi povolil splácať v mesačných splátkach po 3 eur, ktoré splátky je povinný poukazovať k rukám matky vždy do 15 dňa v mesiaci odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, vo výroku v bode III/ vylúčil návrh otca na rozšírenie jeho styku s maloletým synom R. na samostatné konanie a napokon vo výroku v bode IV/ vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie v časti výživného odôvodnil právne § 26 a § 77 ods. 1 ZoR (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že došlo k zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa ako aj na strane jeho rodičov, pretože pri poslednej úprave výživného súdom mal maloletý R. 3 roky a v súčasnej dobe (t. j. v čase rozhodovania súdu prvého stupňa) má X rokov a navštevuje už základnú školu, takže s vekom dieťaťa ako aj štúdiom na základnej škole sa zvýšili náklady na výživu maloletého R.. Zároveň uviedol, že pomery sa zmenili aj na strane rodičov maloletého, a to tak u otca, ktorý pri poslednej úprave výživného súdom dosahoval priemerný mesačný príjem 529 eur a v súčasnosti ho dosahuje vo výške 604,39 eur, ako aj u matky, ktorá pri poslednej úprave výživného súdom dosahovala priemerný mesačný príjem 167 eur a v súčasnej dobe ho dosahuje vo výške 272,60 eur. V prípade matky maloletého však súd prvého stupňa prihliadol aj na to, že matka tento zvýšený príjem dosahuje invalidným dôchodkom, ktorý súvisí so zhoršením jej zdravotného stavu, čo znamená aj zvýšené výdavky na lieky. V prípade otca maloletého súd prvého stupňa prihliadol na jeho štúdium. Súd prvého stupňa záverom uviedol, že zvýšenie výživného zo strany otca na sumu 120 eur mesačne zodpovedá tak potrebám maloletého R., ako aj schopnostiam a možnostiam výživou povinného otca, pričom prihliadnuté bolo aj na vyživovací povinnosť matky k maloletému synovi. Nakoľko k zvýšeniu výživného došlo odo dňa podania návrhu, otcovi bolo súčasne uložené zaplatiť zročné výživné na maloletého za dobu od 18. decembra 2013 do 28. februára 2014, ktoré za 14 dní v mesiaci december predstavuje sumu 16,66 eur a za mesiace január

a február 2014 sumu po 37,02 eur, spolu v sume 90,70 eur, ktorú sumu súd otcovi povolil splácať podľa § 160 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) po 3 eur mesačne. Rozhodnutie o trovách konania potom súd prvého stupňa odôvodnil len odkazom na § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia či aspoň citácie predmetného zákonného ustanovenia.

Proti tomuto rozsudku podala len v časti určenia výšky výživného včas odvolanie matka s návrhom na zmenu rozsudku v príslušnej časti, ktorou by došlo k zvýšeniu výživného na sumu 200 eur mesačne. Uviedla, že v žiadnom prípade sa nestotožňuje s výškou výživného určenou súdom prvého stupňa a ani s jeho závermi, z ktorých nie je zrejmé, na základe akých skutočností dospel k primeranosti ním určenej výšky výživného, pričom tieto závery súd prvého stupňa neprezentoval ani na pojednávaní konanom dňa 18. februára 2014. Poukázala tiež na to, že u maloletého za obdobie siedmich rokov došlo k niekoľkonásobnému zvýšeniu nákladov na uspokojovanie jeho základných potrieb. U odvolateľky pritom došlo k zmene pomerov predstavovanej stratou zamestnania a trvalej práceneschopnosti, pričom jej jediný príjem tvorí invalidný dôchodok, ktorý v žiadnom prípade nepostačuje na pokrytie nákladov na ňu a maloletého. Za nesprávne považuje aj vychádzanie súdu prvého stupňa zo sumy určenej predchádzajúcim rozsudkom, ktorá bola určená na základe kompromisu a schválenej dohody rodičov a nevychádzala z reálne existujúcich majetkových pomerov rodičov maloletého. Východisková výška výživného určeného v roku 2007 tak bola zjavne poddimenzovaná. Aj prihliadanie súdom prvého stupňa na výdavky otca na štúdium je podľa odvolateľky nesprávne, keďže takýto výdavok nemôže predchádzať výživnému na dieťa.

Otec maloletého sa s dôvodmi odvolania prezentovanými matkou ich spoločného dieťaťa nestotožnil, nakoľko už výživné určené súdom prvého stupňa na sumu 120 eur považuje za neprimerane vysoké a voči tomuto sa neodvolal len z dôvodu očakávania väčšej ústretovosti zo strany matky, aby mu táto umožňovala častejšie stretávanie sa so synom. Už výživné v sume 120 eur považuje za neprimerané jeho príjmom ako i potrebám maloletého, pričom náklady na neho, ktoré uviedla matka, považuje s prihliadnutím na vek maloletého za prehnané. Podľa neho výživné vo výške určenej súdom prvého stupňa je viac ako dostatočné. Z obavy, že výživné ním platené na maloletého bude používané na iný účel ako na starostlivosť o maloletého, zároveň navrhol, aby časť mesačného výživného bola poukazovaná na sporiaci účet zriadený v prospech maloletého.

Kolíznym opatrovníkom sa k odvolaniu matky nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastníčka konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O. s. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ 1 O. s. p. a § 81 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že tento v napadnutej časti (bežného a zročného) výživného nemožno považovať za správny a je potrebné ho v tejto časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie sa súčasnej potreby zrušenia i výroku o trovách konania.

Podľa § 75 ods. 1 ZoR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Rozsudkom zo dňa 24. októbra 2007, č. k. 26P/23/2007-43 Okresný súd Trnava schválil rodičovskú dohodu rodičov maloletého v tom znení, že maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom obom rodičom bolo dané oprávnenie maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, a otec sa zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou vtedajších 2.500 Sk (t. j. dnešných 82,98 eur) počnúc právoplatnosťou rozsudku k rukám matky maloletého vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, to za súčasnej úpravy styku otca s maloletým. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2007. Z odôvodnenia predmetného rozsudku vyplýva, že matka bola v čase jeho vydania zamestnaná a jej čistý mesačný príjem činil 5.019 Sk (166,60 eur). Okrem toho bola tiež poberateľkou prídavkov na dieťa vo výške 540 Sk (17,92 eur). Otec bol zamestnaný v tej istej spoločnosti ako v súčasnosti a jeho čistý mesačný príjem činil 15.955 Sk (529,61 eur). V odôvodnení rozsudku je tiež uvedené, že maloletý navštevoval v tom čase materskú školu a výdavky na neho pozostávali zo stravného vo výške 1.000 Sk, školného vo výške 150 Sk, polročného ZRPŠ vo výške 300 Sk a jednorázového nákupu školských pomôcok vo výške 35 Sk. Okresný súd v tomto rozsudku tiež konštatoval, že matka má zvýšené výdavky v súvislosti s jej nepriaznivým zdravotným stavom (400 Sk až 1.000 Sk na lieky mesačne).

Návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu dňa 18. decembra 2013 žiadala matka maloletého, aby súd zvýšil výživné na maloletého zo sumy 83 eur určenej rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 24. októbra 2007 č. k. 26P/23/2007-43 na sumu 200 eur, čo odôvodnila podstatnou zmenou pomerov od poslednej úpravy výživného, kedy mal maloletý 3 roky a v čase podania návrhu mal už X rokov a navštevuje X. ročník základnej školy, s čím sú jednoznačne spojené zvýšené výdavky na starostlivosť o neho. Otec maloletého výživné platí len v sume určenej posledným rozsudkom, no žiadne iné plnenia synovi ani k sviatkom neposkytuje. Uviedla, že naposledy bola zamestnaná v roku 2007, kedy jej mesačný príjem predstavoval cca 265 eur, v roku 2008 jej bol priznaný invalidný dôchodok, ktorý v súčasnosti poberá vo výške 272,60 eur. Do roku 2010 bývala spolu s maloletým u svojich rodičov a v súčasnosti býva v rodinnom dome č. XX v F., kde má spoluvlastnícky podiel 5/6-in, ktoré nadobudla od príbuzných darovaním.

Otec maloletého v konaní pred súdom prvého stupňa uviedol, že s matkou ich syna komunikuje len sporadicky, výživné na maloletého platí podľa poslednej úpravy a občas maloletému kupuje darčeky pri príležitosti narodenín či Vianoc, čo ale nevie zdokladovať, keďže si doklady o kúpe neuchovával. Výdavky na maloletého uvádzané matkou považuje za prehnané a nezodpovedajúce veku, koníčkum ani zdravotnému stavu ich syna. V prípade potreby zakúpenia finančne náročnej pomôcky by túto nemal problém hradiť. Uviedol, že v roku 2013 začal externe navštevovať vysokú školu, no výdavky na ňu pokryl zo zrušenej poisťky. V konaní pred súdom prvého stupňa tiež žiadal zmenu úpravy styku, čo viedlo súd prvého stupňa aj k vylúčeniu návrhu otca na rozšírenie jeho styku s maloletým synom na samostatné konanie vo výroku v bode III. napadnutého rozsudku. Na pojednávaní konanom dňa 18. februára 2014 uviedol, že by bol ochotný akceptovať zvýšenie výživného na sumu 90 eur mesačne.

Kolízny opatrovník na pojednávaní konanom dňa 18. februára 2014 navrhol výživné na maloletého s prihliadnutím na zmenu pomerov zvýšiť, no konkrétnu sumu už nešpecifikoval.

Podľa § 221 ods. 1 O. s. p. súd (odvolací) rozhodnutie (súdu prvého stupňa) zruší, ak

f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

h) súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Odňatím možnosti konať pred súdom účastníkovi konania sa podľa záverov ustálenej judikatúry súdov (na ktorých ani v tejto konkrétnej veci nevznikol dôvod nič meniť) zásadne rozumie taký závadný postup súdu, uplatnením ktorého dochádza k odňatiu tých práv, ktoré účastníkovi platné procesné právo (teda O. s. p. a iné s ním súvisiace právne predpisy) priznáva. K takémuto odňatiu (teda nerešpektovaniu) práv pritom môže dôjsť ako v priebehu konania vedúceho k vydaniu určitého rozhodnutia súdu, tak i samotným vydaním rozhodnutia (pokiaľ samozrejme takémuto rozhodnutiu

možno vytýkať nerešpektovanie konkrétneho procesného práva účastníka zarúčeného mu Občianskym súdnym poriadkom či prípadným iným predpisom procesného práva).

Okrem toho, že vada konania vymedzená v ustanovení § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, teda práva zarúčaného nielen vnútroštátnym právnym poriadkom Slovenskej republiky (tu por. najmä čl. 46 a nasl. Ústavy SR, čiže ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), ale i právom medzinárodným (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - oznámenie ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), jedným z postupov súdu odnímajúcich účastníkom konania reálnu možnosť konať pred súdom sú nedostatky tzv. finálneho produktu rozhodovacej činnosti súdu, teda vady samotného rozhodnutia a to najmä jeho odôvodnenia. To treba vyvodiť i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A); Komisie (tu napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91); Ústavného súdu Slovenskej republiky (o. i. nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) či Najvyššieho súdu SR (tu najmä rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005), v zmysle ktorých treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať tiež nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Ak potom požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu v podmienkach Slovenskej republiky vymedzuje ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; pričom dbá aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a táto úprava dopadá nielen na tzv. sporové konania (s postavením účastníkov ako žalobcu a žalovaného), ale i na tzv. konania nesporové (druhovo totožné s tým v prejednávanej veci); korektným a aj ústavne konformným výkladom takejto úpravy treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v nej uvedenými je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. i prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť príslušné zistenia vyvedené. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je aj odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka); porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma i možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo (za naplnenia zákonom ustanovených predpokladov) i mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, je zjavné, že výskyt takejto vady zakladá ako nevyhnutnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spôsobom predpokladaným v ustanovení § 221 O. s. p. (zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa), tak sám osebe i dôvodnosť odvolania.

Podľa odvolacieho súdu nemôže byť žiadneho sporu o tom, že práve o prípad zaťaženia napadnutého rozsudku takouto vadou šlo i v prejednávanej veci.

Súd prvého stupňa sa totiž vôbec nezaoberal rozsahom výdavkov na maloletého, ktoré matka bez akýchkoľvek dôkazov vyčíslila vo výške otcov v konaní spochybňovanej, pričom pre riadne posúdenie veci si vyžadovalo zabezpečenie si okresným súdom i podkladov preukazujúcich výšku výživného za posudzované obdobie, pri ktorom ale v rozpore so zisteným skutkovým stavom došlo zo strany súdu prvého stupňa k vysloveniu údajnej opodstatnenosti platenia výživného vo výške určenej vo výroku napadaného rozsudku. Súdu prvého stupňa nešlo nevytknúť ani to, že vôbec neodôvodnil, aký konkrétne mal z pohľadu dôvodov pre zmenu výživného ustálenú napadnutým rozsudkom význam štúdium maloletého na základnej škole (rozumej v čom konkrétne sa práve k takémuto času - a nie už k niektorému skoršiemu - prejavila nedostatočnosť predtým určeného výživného). Súd prvého

stupňa tak nedostatočne zistil skutkový stav, neobstaral ťažiskové dôkazy a podklady umožňujúce korektné vyriešenie dilemy primeranosti či neprimeranosti výšky výživného, čo malo logicky vplyv aj na presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej, pričom za stavu absencie dostatočne presvedčivých vysvetlení (logickému výkladu zo strany konajúceho súdu I. stupňa), resp. odpovedí na otázku pomerov dotknutých osôb, je vylúčená možnosť zreteľne a bez akýchkoľvek pochybností porozumieť tomu, ako súd prvého stupňa vyhodnotil primeranosť výšky výživného. Hodnotiace úsudky súdu prvého stupňa sú z uvedeného dôvodu nedostatočné, keď okresný súd dosiaľ vonkoncom neposkytol odpoveď na otázku reálnych výdavkov na maloletého v príslušnom období.

Okresný súd sa týchto vytýkaných pochybení (nedostatočného zistenia skutkového stavu ako i pochybenia spočívajúceho v neposkytnutí absolútne žiadnych argumentov na podporu názoru, podľa ktorého by malo byť okolnostiam prípadu v prejednávanej veci primeraným práve zvýšenie výživného na sumu 120 eur mesačne) dopustil najmä pre nedostatok aj výkladu (nie iba citácie) ustanovení hmotného práva (ZoR) rozhodných pre súdenú vec, čo platilo rovnako o nedostatku dôsledného rozboru jednotlivých čiastkových zmien, ktoré v čase od vydania skoršieho rozhodnutia o výživnom nastali u celého okruhu pre tieto účely spoločne posudzovaných osôb (maloletý a obaja jeho rodičia).

Súd prvého stupňa takto len všeobecne pomenoval kritériá rozhodujúce pre určenie výživného (v súlade s ust. § 75 ods. 1 ZoR 1. odôvodnené potreby výživou oprávneného, ktorým v intenciách prejednávanej veci bol maloletý, a 2. možnosti, schopnosti a majetkové pomery výživou povinného - ktorým tu bol otec maloletého, popri ňom ale i jeho matka); v odôvodnení rozsudku sa však nad rámec istej rekapitulácie východzieho a konečného stavu (u otca i matky maloletého, nie však už u maloletého samotného), resp. snahy o popis vývinu príjmovej situácie rodičov maloletého medzi časom vydania rozhodnutia majúceho sa zmeniť a časom svojho rozhodovania konkrétne vôbec nevyjadril k tomu rozhodujúcemu, teda čo konkrétne malo predstavovať zmenu pomerov (jedna či viacero okolností), v akom smere táto mala pôsobiť (tu rozumej, či prípadné zmeny pomerov u celého okruhu spoločne zainteresovaných osôb podporovali záver o tej istej zmene vo výživnom, alebo tu naopak malo ísť o zmeny prinajmenšom do určitej miery pôsobiace protichodne), v prípade viacerých okolností zakladajúcich v súhrne zmenu pomerov tiež, k akému času táto nastala (keď len údaj o navštevovaní maloletým základnej školy mal sám osebe nulovú vypovedaciu hodnotu) a tiež prečo konkrétne malo dôjsť k zvýšeniu výživného práve na 120 eur mesačne, pričom tu súd prvého stupňa navyše opomenul do výroku zahrnúť i sumu pôvodnú, t. j. tú, ku ktorej zvýšeniu došlo, keď na rozdiel od toho časť pôvodného výroku rozhodnutia z roku 2007 fakticky nezmenenú - platobné miesto (formulácia „k rukám matky“) a splatnosť jednotlivých splátok („do 15 dňa v mesiaci vopred“) - do výroku už vniesol.

Odvolací súd pritom nepopiera, že formálne by bolo odôvodniteľným aj napadnutým rozsudkom určené výživné (keďže toto by sa nevymykalo tomu zo záverov ustálenej rozhodovacej praxi tunajšieho súdu vo veciach výživného, podľa ktorého na výživné možno počítať s 20 - 25% výsekom z čistého príjmu výživou povinného rodiča, nech aj by v tomto prípade bolo na samej spodnej hranici určeného rozpätia - v tejto súv. por. napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. februára 2010 č. k. 10Co/315/2009-134, vydaný vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 8C/154/2009), no pre stotožnenie sa odvolacím súdom so závermi súdu prvého stupňa sa vyžaduje také zistenie skutkového stavu veci, ktoré by bolo spôsobilé dať odpoveď na primeranosť určeného výživného, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

Podľa § 118 ods. 1 O. s. p. po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania.

Podľa § 118 ods. 2 O. s. p. po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

Podľa § 118 ods. 4 O. s. p. ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

Odvolací súd na podklade dosiaľ zhromaždeného a dokumentovaného spisového materiálu zistil tiež to, že postup súdu prvého stupňa nie je súladný ani s vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami. Pri spôsobe vedenia pojednávania v danej veci je totiž nutné jeho postupu vytknúť faktické ignorovanie existencie ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. (pochopteľne v spojení s ods. 1 toho istého ustanovenia), stanovujúceho povinnosť každého súdu podľa výsledkov konania v danom čase uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Súd prvého stupňa pri opomenutí dôsledného aplikovania § 118 ods. 2 O. s. p. primárne odňal účastníkom konania možnosť zaujať postoj k tým úvahám, ku ktorým za danej dôkaznej situácie (po výsluchoch oboch účastníkov konania) sám dospel, pričom sekundárne jednak sám neinicioval a jednak ani nevyzval oboch účastníkov navrhnuť relevantné dôkazy a konať tak, aby boli zachované základné princípy korektného procesu (i s prihliadnutím na jeho odlišnosti vzhľadom na jeho tzv. beznávrhový charakter). Zaradenie tohto ustanovenia do zákona malo pritom za cieľ zvýšiť predvídateľnosť postupu súdu a posilniť právo na spravodlivý súdny proces. Predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty, keďže princípy legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosť rozhodnutia sú súčasťou právnej istoty - pojmového znaku právneho štátu. V záujme dosiahnutia predvídateľnosti postupu a rozhodovania ukladá toto ustanovenie súdu povinnosť oboznámiť účastníka konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným názorom súdu na to, ktoré z navrhovaných dôkazov treba vykonať a ktoré naopak nie. Účastníkovi konania tým má byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení. Splnenie povinnosti súdom (v zmysle § 118 ods. 2 O. s. p.) musí potom jednoznačne vyplývať zo zápisnice o pojednávaní, pričom v prejednávanej veci absentuje akýkoľvek záznam svedčiaci o splnení tejto procesnej povinnosti súdom prvého stupňa, čím v konečnom dôsledku mal byť otvorený procesný priestor pre procesné strany na dokazovanie podstatných skutočností, zásadných a významných pre náležité zistenie skutkového stavu veci, ktoré je vždy predpokladom a predpokladom pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie. Tento zákonom stanovený postup (teda povinnosť súdu), je bezprostredne spojený s následnou nutnosťou vykonania ďalšieho dokazovania v prípade zistenia ešte nevykonaných, no potenciálne významných dôkazov.

Rozsudok postihnutý už opísaným radom nedostatkov bol tak výrazom len formálneho splnenia si súdom prvého stupňa povinnosti poskytnúť účastníkom požadovanú súdnu ochranu a konečné rozhodnutie v konaní o odvolaní matky proti takémuto rozsudku by prichádzalo do úvahy len v prípade nápravy všetkých takýchto nedostatkov odvolacím súdom, teda len pri faktickom nahradení činnosti súdu prvého stupňa súdom odvolacím.

Pretože však účelom odvolacieho konania je len prieskum správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa s prípadnou nápravou iba menších nedostatkov v rozhodovacej činnosti, resp. tiež s časovo menej náročným dopĺňaním či opakovaním dokazovania majúcim povahu zaceľovania len menších medzier v skutkových zisteniach a o takýto prípad tu nešlo, pričom aj doplnenie chýbajúcich argumentov súdu prvého stupňa až na odvolacom súde by prinieslo riziko faktického zbavenia účastníkov práva na dvojinstančné konanie (tu rozumej práva na prieskum správnosti úvah vedúcich k rozhodnutiu odvolací súd); neostávalo iné, než podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a podporne i písm. h/ O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti bežného i zročného výživného zrušiť a podľa odseku 2 ostatného spomenutého paragrafu vec súdu prvého stupňa vrátiť na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní tak bude dôsledne sa riadiť právnym názorom vysloveným v tomto konaní odvolacím súdom, ktorým je podľa § 226 O. s. p. súd nižšieho stupňa viazaný. Nutné je opätovne prejednať vec s nápravou vyššie vytknutých pochybení (právných, procesných, týkajúcich sa zisťovania skutkového stavu veci), doplniť dokazovanie, a to i s prihliadnutím na odstup času, ktorý reálne nastal odo dňa vydania napadnutého rozsudku až do súčasnosti a objektivizovať

aktuálne pomery účastníkov tak na strane maloletého ako i jej rodičov. Až na podklade riadne vykonaného dokazovania bude následne možné v zmysle § 132 O. s. p. náležite zhodnotiť výsledky celého konania a až potom opätovne rozhodnúť len o veci (ktorá zostala predmetom konania) bez potreby rozhodovania i o trovách konania z nižšie uvedených dôvodov.

Pokiaľ šlo však o závislé „rozhodnutie“ (napádaným rozsudkom) o trovách konania, toto bolo treba podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. len zrušiť (bez potreby a aj možnosti jeho náhrady akýmkoľvek iným rozhodnutím odvolacieho súdu). Bolo to tak v dôsledku nie celkom úplného právneho posúdenia príslušnej čiastkovej (procesnej) otázky súdom prvého stupňa. Tu totiž rozhodujúce bolo, že vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti (o aké šlo aj v prejednávanej veci) ide o konanie, ktoré sa môže začať aj bez návrhu a v takomto konaní právo na náhradu trov konania účastníkov nevzniká zo zákona. Ide tu na jednej strane o prípad výnimky z pravidla, podľa ktorého sa v rámci rozhodnutia vo veci samej má zásadne rozhodnúť aj o povinnosti na náhradu trov konania (tu por. § 155 ods. 1 vety druhej O. s. p.), na strane druhej potom zároveň o bezvýnimčné pravidlo majúce sa uplatniť práve v konaniach zahájiteľných aj bez návrhu a vyplývajúce z ustanovenia spomenutého už súdom prvého stupňa, týmto však necitovaného a ani nevyloženého (§ 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Keďže v takýchto prípadoch odpadá sama podstata rozhodovania (voľba súdu medzi aspoň dvoma do úvahy prichádzajúcimi možnosťami), prípadné prevzatie do výroku rozhodnutia len zákonnej úpravy bez možnosti sa od nej akokoľvek odchyliť v skutočnosti žiadnym rozhodnutím nie je, toto činí výrok o trovách konania v príslušnom rozhodnutí nadbytočným a odvolací súd z tohto dôvodu (i podľa § 224 ods. 1 O. s. p.) sám nerozhodoval ani o trovách odvolacieho konania.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.